

STATENS BARNEHUS
Et tverrfaglig kompetansehus

Oslo

ÅRSRAPPORT 2011

STATENS BARNEHUS OSLO

Statens Barnehus Oslo

Skippergata 31

P.b. 8101 Dep. N-0032 Oslo

Tlf.: +47 23 10 35 50

E-post: barnehuset.oslo@politiet.no

www.statensbarnehus.no

INNLEDNING

Målet med barnehusene er å gi bedre tilbud til barn/unge som utsettes for/er vitne til vold og/eller seksuelle overgrep, ved at blant annet medisinsk undersøkelse, dommeravhør og behandling tilbys samlet under et tak. Tilbudet er til barn og unge opp til 18 år og for voksne med psykisk utviklingshemming. Det må foreligge et anmeldt forhold med mistanke om seksuelle overgrep og/eller det å være utsatt for vold eller vitne til vold. Tilbudet er også for unge som har utsatt andre for vold/seksuelle overgrep.

Statens Barnehus Oslo dekker en region bestående av politidistriktene Asker og Bærum, Follo, Nordre Buskerud, Oslo, Søndre Buskerud og Østfold. Romerike politidistrikt har brukt oss der Statens Barnehus Hamar ikke har hatt kapasitet. Dette har funnet sted etter avklaring mellom partene. Vår region har et befolkningsgrunnlag på 1, 5 millioner mennesker. Det gjennomføres i dag et stort antall dommeravhør ved Statens Barnehus Oslo. Men sett i forhold til befolkningsgrunnlaget, er det rimelig å anta at antallet anmeldelser er for lite og at dette vil øke i takt med bedre kunnskap, samarbeid på tvers av faggrupper og mer fokus på å avdekke vold og seksuelle overgrep i forhold til barn, unge og voksne psykisk utviklingshemmede.

Statens Barnehus Oslo har ved utgangen av 2011 vært i drift i to år og tre måneder. I løpet av denne tiden har det vært gjennomført over 1100 dommeravhør og 186 medisinske undersøkelser. I tillegg har mange av barna og ungdommene fått oppfølging eller behandling ved Statens Barnehus Oslo. Det har vært en jevn økning i antall gjennomførte dommeravhør og politiavhør helt fra Statens Barnehus Oslo ble startet. Nær ni av ti dommeravhør i vår region, når det er mistanke om vold eller seksuelle overgrep mot barn og unge (og voksne som er psykisk utviklingshemmede), er i 2011 gjennomført ved Statens Barnehus Oslo. Det er vi godt fornøyd med.

Det har vært gjennomført noen færre medisinske undersøkelser i fjor (77) enn året før (94), noe som blant annet skyldes at vi nå har underkapasitet i forhold til behovet på denne tjenesten. Et annet forhold som styrer antall undersøkelser er hvorvidt politiet velger å bruke medisinske undersøkelser som ledd i etterforskningen der det hviler mistanke om at barn og unge er utsatt for overgrep og vold. Vårt håp for framtiden er at politiet i større grad enn i dag ser de mulighetene som ligger i tilbudet. Et mål er derfor at alle barn og unge som en hovedregel får tilbud om medisinsk undersøkelse. Dette vil styrke barns rettsikkerhet.

I 2011 ble det gjennomført 535 avhør ved Statens Barnehus Oslo, noe som tilsvarer en økning av avhør på 22% fra 2010. 504 av disse var dommeravhør. Det har i tillegg vært gjennomført 26 politiavhør og fem avhør i hovedforhandlinger med videolink fra barnehuset til tingretten. Det har vært gjennomført ni dommeravhør med målgruppen voksne med en psykisk utviklingshemming.

Den jevne økningen i avhør har også ført til at barnehuset har fått behov for flere medarbeidere. Det har vært en glede for oss at vi har fått tilført tre stillinger i 2011 fra Oslo politidistrikt, en konsulent på teknikk og en ny seniorrådgiverstilling, samt en psykologspesialist som starter opp i juni 2012.

Vi er svært tilfreds med samarbeidet med politidistriktene i vår region. Vi ser at det tverrfaglige samarbeidet bidrar til økt fokus på traumer i behandling av barn og unge fordi politiet bidrar til at disse hendelsene avdekkes. Vi har fått tilbakemelding fra politiet om at vår tilstedeværelse som behandlere også styrker kvaliteten på deres faglige arbeid, blant annet ved at de kan fokusere mer på de avdekkende samtalene og selve

etterforskningen. Statens Barnehus Oslo setter også pris på å kunne bidra med foredragsvirksomhet i politi-distriktene og ved Politihøgskolen, ofte i samarbeid med politiet.

Vi har i tillegg et godt og omfattende samarbeid med barnevernet og psykisk helsevern for barn og unge i saker som angår barn som har vært til dommeravhør.

Nær alle barn, unge og følgepersoner som har vært på Statens Barnehus Oslo i 2011 har blitt tilbudt vurderingssamtale i etterkant av avhør. De aller fleste har takket ja til dette tilbudet. Det har blitt gjennomført kriseintervensjoner eller annen type korttidsoppfølging i 235 saker i 2011. 101 av disse har i tillegg mot-tatt psykologisk behandling.

I 68 % av sakene har barn eller unge (og voksne med utviklingshemning) kommet med uttalelser som støtter mistanken om det anmeldte forholdet. Dette betyr ikke at saken fører til hovedforhandlinger. Veien dit er lang og vi erfarer at barn og unge i de mest ekstreme tilfellene må vente i år fra anmeldelse til saken eventuelt ender i retten. Vi er kommet langt i arbeidet med å gi barn og unge utsatte bedre vilkår, ivareta-kelse og rettssikkerhet gjennom samarbeidet på tvers i Statens Barnehus. Imidlertid må vi slå fast at tidsaspek-tet knyttet til etterforskning og behandling av sakene er uakseptabel lang.

Vi ser fram til resultatene fra evalueringen av barnehusene som vil være avsluttet i løpet av juni 2012. Det blir også spennende å se hvilke endringer i dommeravhørsforskriften arbeidsgruppen nedsatt av Justis-departementet vil legge opp til.

Oslo, mai 2012

Astrid Johanne Pettersen
Leder Statens Barnehus Oslo

DRIFT I 2011

ØKNING I SAKER, MEN POTENSIALET ER IKKE UTTØMT

I 2011 ble det gjennomført 535 avhør ved Statens Barnehus Oslo. Av disse var 26 avhør politiavhør mens de resterende var dommeravhør. (I 2010 ble det gjennomført 421 dommeravhør og 16 politiavhør ved Statens Barnehus Oslo.)

Økningen i antall avhør ved barnehuset skyldes først og fremst at det er en økning i avhør i politidistriktene generelt, men økningen har også sammenheng med at politidistriktene i mer utstrakt grad bruker barnehuset ved gjennomføring av avhør. Vårt mål er at alle dommeravhør i våre politidistrikt gjennomføres ved Statens Barnehus Oslo. Vi har jobbet målrettet for å oppnå dette og kan nå si at vi er i ferd med å nå målet. I tillegg til dette ønsker vi at flest mulig politiavhør av ungdom mellom 15 og 18 gjennomføres ved barnehuset slik at også disse ungdommene er sikret oppfølging i etterkant av avhøret.

Det ble brukt videokonferanse i 144 saker. Vår erfaring er at bruk av videokonferanse ikke tilsvarer beste praksis. Prinsippet om at alle møter der barnet befinner seg, brytes. Uten retningslinjer for gjennomføringen av videokonferansen ser vi at det ikke sjelden blir to møter i ett møte.

OVERSIKT OVER POLITIDISTRIKTENES BRUK AV STATENS BARNEHUS OSLO

Politidistrikt	Dommeravhør ved Barnehus	Dommeravhør i tingretten/politihuset	Totalt antall dommeravhør i politidistriktet	Politiavhør ved Barnehus
Asker og Bærum politidistrikt	43	0	43	2
Follo politidistrikt	71	1	72	2
Nordre Buskerud politidistrikt	15 (18)*	15	30	2
Oslo politidistrikt	198 (204)*	13 (7)	211	13
Romerike politidistrikt	17****	-	17	2
Søndre Buskerud politidistrikt	84	6	90	5
Østfold politidistrikt	64***	49	113	0
Andre/Kripos	12		12	
Totalt	504	84	588	26

* Oslo politidistrikt har som en hovedmålsetting å bruke Statens Barnehus Oslo til alle dommeravhør. Som vi ser gjennomførte de 198 (204) dommeravhør ved Statens Barnehus Oslo mot 11 (7) dommeravhør på politihuset i 2011. Dette skyldes hovedsakelig kapasitetsutfordringer ved Statens Barnehus Oslo. Tallene i klammen er Oslo Politidistrikt sine egne tall. Det er en diskrepans i tallene knyttet til at Oslo politidistrikt har tatt oppdrag for andre politidistrikt. Statens Barnehus Oslo fører statistikk på politidistriktenes egne saker ved Statens Barnehus Oslo.

** Nordre Buskerud politidistrikt har brukt Statens Barnehus Oslo i halvparten av dommeravhørene i politidistriktet i 2011. Hendelsene 22. juli har påvirket arbeidet med å øke bruken av Statens Barnehus Oslo.

*** Østfold politidistrikt har fra våren 2011 i samarbeid med Statens Barnehus Oslo arbeidet målrettet for å øke bruken av Statens Barnehus Oslo. Det er en dobling i bruken fra 2010.

**** Romerike politidistrikt kommer i tillegg til våre "egne" politidistrikt. Vi har ikke tall for hvor mange dommeravhør som er gjennomført ved Statens Barnehus Hamar eller ved tingretten.

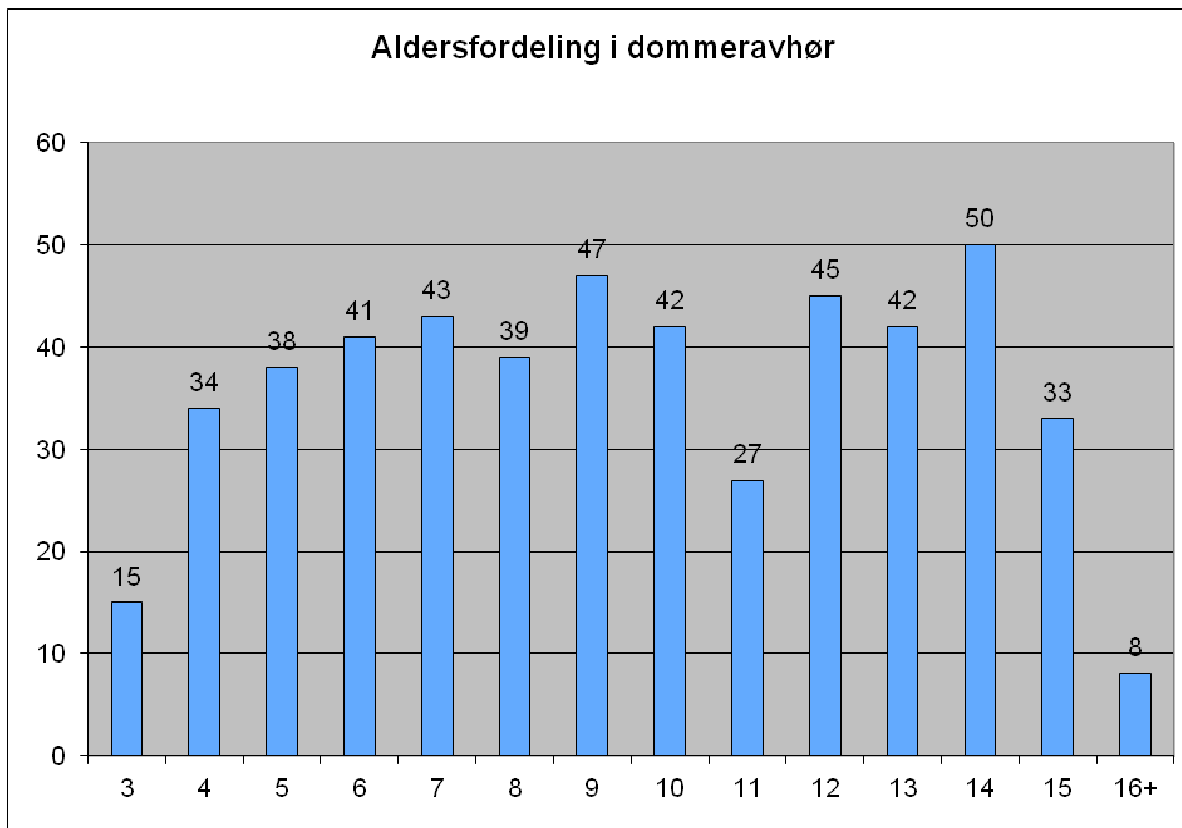
I tillegg til dommeravhør og politiavhør av barn og unge der det er mistanke om vold eller seksuelle overgrep, har det vært gjennomført syv vitneforklaringer ved hovedforhandling i tingretten og lagmannsretten via videolink. Oversikten er basert på Statens Barnehus Oslos egne registreringer av gjennomførte avhør på barnehuset. I noen tilfeller stemmer ikke disse tallene helt overens med tallene som er innhentet fra politidistriktene. Det er flere mulige årsaker til dette. Det er varierende praksis i politidistriktene når det gjelder registrering av gjennomførte avhør. Politidistriktene bistår hverandre i enkelte saker. I tillegg bistår KRIPOS politidistriktene med avhør når dette er nødvendig.

Tabellen under viser bruk av Statens Barnehus Oslo til avhør per måned året igjennom.

Antall avhør fordelt på måneder (Dommeravhør og politiavhør)			
Måned	Totalt	Dommeravhør	Politiavhør
Januar	43	42	1
Februar	49	47	2
Mars	55	52	3
April	37	33	4
Mai	53	52	1
Juni	50	47	3
Juli	15	14	1
August	50	48	2
September	44	44	0
Oktober	40	39	1
November	46	40	6
Desember	48	46	2

Aldersfordeling i dommeravhør

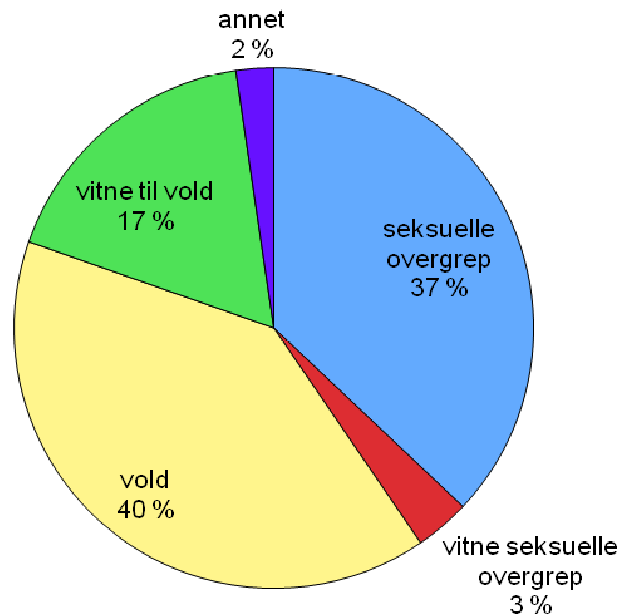

16+ til dommeravhør er voksne med psykisk utviklingshemming. Som det fremkommer, er det en relativt jevn fordeling på antall avhør med tre unntak. Vi kan merke oss hele 15 avhør av tre år gamle barn. Dette er et høyt tall da vi vet hvor vanskelig det er å avhøre så små barn. Det er færre 11-åringer og et lavere tall på 15-åringer. Lavere tall på 15-åringer kan kanskje forklares med at barna da nærmer seg aldersgrensen for gjennomføring av dommeravhør og at det i stedet gjennomføres politiavhør av denne gruppen. Barnas gjennomsnittsalder er cirka 10 år (9,6 år).

Kjønnssfordelingen av barn og unge som avhøres ved Statens Barnehus Oslo har en liten overvekt av jenter med henholdsvis 60 % jenter og 40 % gutter.

Fordeling på saker i dommeravhør

Sakene fordeler seg ved at 309 barn og unge har vært til avhør i forbindelse med mistanke om vold mens 220 barn og unge har vært til avhør i forbindelse med mistanke om overgrep. Noen barn er til avhør for flere forhold. Seks saker omhandler barn eller unge mistenkt for vold eller seksuelle overgrep.

TIDSBRUK FRA ANMELDELSE TIL AVHØR I 2011

Det går altfor lang tid fra en sak anmeldes til det foretaes avhør i saken. I snitt går det 71 dager fra anmeldelse til avhør.

Antall dager fra anmeldelse til avhør:

Totalt	71,1
Overgrepssaker	49,8
Voldssaker	79,6
Vitne til voldssaker	93,6

Antall dager fra anmeldelse til avhør per politidistrikt

Asker og Bærum Politidistrikt	24,8
Follo Politidistrikt	67,4
Nordre Buskerud Politidistrikt	24,1
Oslo Politidistrikt	92,8
Romerike Politidistrikt	72,9
Søndre Buskerud Politidistrikt	68,2
Østfold Politidistrikt	46,5

- Gjennomsnittiden er regnet ut i forhold til de sakene som er gjennomført på Statens Barnehus Oslo. Det kan være at noen politidistrikt velger å gjennomføre de mest krevende sakene på barnehuset og at dette er mer prioriterte saker. Hvordan dataene blir om man innregner alle de anmeldte sakene i de gjeldende politidistriktene, ville kunne være ganske annerledes. Gjennomsnittiden gir derfor et bilde, men muligens også et noe skjevt bilde sett i forhold til tidsbruken hvis man sammenligner politidistriktene.

FRIST FOR GJENNOMFØRING AV AVHØR

Fristen for gjennomføring av dommeravhør i saker der det er mistanke om seksuelle overgrep er i dag to uker, jevnfør Straffeprosessloven § 239, fjerde ledd og forskrift § 4. Antall dager fra anmeldelse til gjennomført dommeravhør står med dagens praksis i sterk kontrast til regelen om 14 dager. Det var i snitt 71 dager fra anmeldelse til gjennomført dommeravhør i sakene som ble innmeldt til Statens Barnehus Oslo i 2011. En rekke undersøkelser ved andre politidistrikt i landet blant annet i Tromsø politidistrikt, avdekker at tidsbruken i liten grad hittil har med Statens Barnehus, eller tingrettens kapasitet å gjøre. Andre forhold er vel så viktig for å sikre fremdrift i sakene og kan være: manglende avklaring av ansvarsforhold under etterforskningen, utfordringer med rutiner og koordinering av etterforskningen, varierende kompetanse om vold i

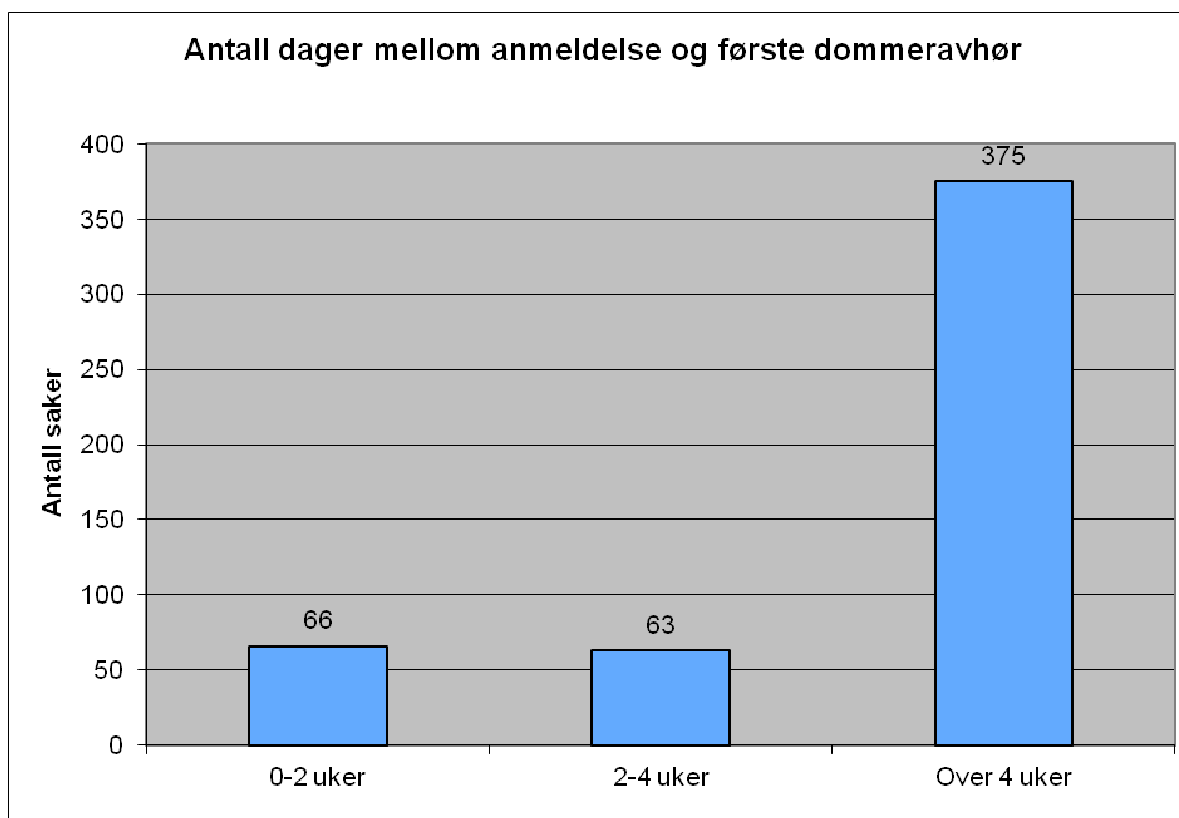

nære relasjoner og kunnskap om barn og unge som vitner med mer. Et annet moment er den eksplosjonsartede økningen i anmeldelser de siste årene. Det er rimelig å anta at målrettet innsats gjennom flere tiltak i handlingsplan mot vold i nære relasjoner, stor medieoppmerksomhet i saker som «Christoffer-saken» er noen årsaksforklaringer på veksten i sakene. Denne veksten er i meget varierende grad ivaretatt gjennom nødvendige økninger i stillinger, kompetanseutvikling og ressurstilgang til dette særlige fagfeltet i politidistriktene og domstolene.

Tabell nedenfor viser økning i antall dommeravhør i Oslo politidistrikt siste fire år.

2007	39
2008	76
2009	94
2010	165
2011	211

Oslo politidistrikt har hatt en meget stor økning (eksplosivt) i antall dommeravhør de siste årene. Det er grunn til å tro at det fortsatt vil være en betydelig økning i antall anmeldte saker og dermed dommeravhør av barn og unge i årene som kommer. Vi ser liknende utvikling i de fem andre politidistriktene Statens Barnehus Oslo dekker. Dette gir store utfordringer knyttet til å ha nok medarbeidere med den riktige kompetansen til dommeravhør av barn, kunnskap om etterforskning i overgrepssaker og vold i nære relasjoner. Det er derfor gledelig at det nå er kommet ny studieplan ved Politihøgskolen i forhold til dommeravhørsutdanningen og at utdanningstakten er firedoblet siden våren 2012. På sikt vil dette kunne avhjelpe kapasitetsutfordringene i politidistriktene.

MEDISINSKE UNDERSØKELSER

Sosialpediatrisk avdeling ved tidligere Ullevål universitetssykehus, nå Oslo universitetssykehus, forestår de medisinske undersøkelsene ved Statens Barnehus Oslo. Erfarne leger og sykepleiere utfører undersøkelsene i et spesialinnredet rom utstyrt til formålet. Undersøkelsene tilbys to halve dager per uke. Undersøkelser ved barnehuset kan ha ulike formål og kan fokusere på alt fra: sporsikring og dokumentasjon av ferske skader, til å undersøke/oppdage tidligere skader og gå tilbake i gamle sykejournaler. Undersøkelsene kan også ha som mål å gi en viktig bekreftelse på at kroppen er hel og uskadet. Det ble gjennomført 77 medisinske undersøkelser ved barnehuset i 2011 mot 94 i 2011.

Politiet er kommet mer på banen og gir uttrykk for at det er nødvendig med en kompetanseheving innen forståelsen av bruken av medisinske undersøkelser, spesielt som støttebevis i saker vedrørende vold i nære relasjoner. Vi har de siste månedene arbeidet tett med flere av våre politidistrikt for å formidle hvilke muligheter som ligger i tilbudet ved Statens Barnehus Oslo og ser nå en markant økning i interessen for de mulighetene som ligger i medisinske undersøkelser. Vi regner det derfor som sannsynlig med en økning i bruken av tilbudet. Målet må være at alle barn som kan ha vært utsatt for vold og seksuelle overgrep, som en hovedregel tilbys en medisinsk undersøkelse.

Medisinske undersøkelser fordelt på sakstype	
vold	51
seksuelle overgrep	26

Medisinske undersøkelser per. politidistrikt	Antall medisinske undersøkelser
Asker og Bærum politidistrikt	3
Follo politidistrikt	10
Nordre Buskerud politidistrikt	5
Oslo politidistrikt	28
Romerike politidistrikt	2
Søndre Buskerud politidistrikt	12
Østfold politidistrikt	9

VURDERINGSSAMTALE, KRISEINTERVENSJON OG BEHANDLING

Oppfølgingstilbudet som gis ved Statens Barnehus Oslo kan kategoriseres i tre hovedkategorier hvorav innholdet skreddersys i forhold til barnet/den unge og omsorgsbasens behov. Alle får tilbud om vurderingssamtale samme dag som avhøret har funnet sted, noen færre trenger kriseintervensjonshjelp, mens et mindre utvalg igjen mottar psykologisk behandling ved barnehuset (se figur).

VURDERINGSSAMTALE/KARTLEGGING

Nær alle barn/unge (og voksne med utviklingshemning) og følgepersoner som har vært til Statens Barnehus Oslo i 2011 har blitt tilbudt vurderingssamtale i etterkant av avhør. De aller fleste har takket ja til dette tilbudet. I vurderingssamtalen har rådgiver/psykolog etterspurt om barnet og/eller omsorgsbasen har vansker som følge av vold eller overgrepserfaringer. Kartleggingsskjema har blitt brukt når det har vært å anbefale. Informasjon om vanlige reaksjoner samt om mulig hjelp, enten i form av videre oppfølging ved Statens Barnehus Oslo eller lokalt har blitt gitt i denne samtalen.

KRISEINTERVENSJON/OPPFØLGING

Det har blitt gjennomført kriseintervensjon eller gitt annen type korttidsoppfølging i 235 saker i 2011. Kriseintervensjonene har bestått av stabiliseringsarbeid og kan handle om alt fra å gi informasjon om reaksjoner samt hvordan disse best kan håndteres, til tett oppfølging pr telefon, planlegging av hvordan utfordrende situasjoner kan møtes, informasjonsutveksling og samarbeid med andre hjelpeinstanser har ofte vært sentralt. Dette arbeidet har også ofte innbefattet intervensjoner rettet mot barnets/den unges omsorgspersoner. Vurderinger av – og endringer i omsorgssituasjonen til barn/unge som følge av vold og/eller overgrepserfa-

ringer har ofte krevd tett samarbeid mellom barnevern, politi og barnehuset slik at barnevernet har hatt best mulig grunnlag å konkludere ut i fra.

PSYKOLOGISK BEHANDLING

105 av de 235 barna som har mottatt kriseintervensjon/oppfølging, har i tillegg fått psykologisk behandling ved Statens Barnehus Oslo. Det vil si at de har kommet tilbake til barnehuset (eller vi har kommet hjem til familien) slik at de har mottatt minst to behandlingstimer. Målet i behandlingen har vært strukturert mot å endre tanker, følelser, atferd eller samhandling for å lette symptomer eller fremme annen bedring av barnets eller omsorgsbasens situasjon. Behandlingen har benyttet seg av anerkjente, teoribaserte metoder og har bygget på gjensidig samarbeid. Her kan nevnes Eye Movement Desensilization and Reprocessing (EMDR,)Traumefokusert kognitiv behandling(TF-CBT) og elementer fra kognitiv atferdsterapi generelt rettet mot traumebehandling.

Statens Barnehus Oslo har det siste året tilrettelagt arbeidet gjennom innføring av behandlingsdager m.m for rådgivere og psykologspesialist for å kunne ivareta tilstedeværelse ved dommeravhør, oppfølging og behandling i etterkant av dommeravhørene.

FAGUTVIKLING

Statens Barnehus Oslo jobber med å utvikle et godt tilbud for barn som er i behov for behandling ved barnehuset. Vi arbeider derfor med en kartlegging av alle barn som kommer til barnehuset med hensyn til behov for psykisk helsehjelp: hvilke tilbud barna har og hvilke tilbud de bør tilgodeses med. Fagfeltet er nytt og det må gås opp samarbeidsstrukturer samtidig som det avdekkes områder innen de forskjellige fagfelt som må utvikles. Statens Barnehus Oslo er også informant i forhold til en rekke forskningsprosjekter ved Universitetet i Oslo og Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging – Ø. (RVTS-Ø.).

Statens Barnehus Oslo har benyttet seg av Psykologisk førstehjelpsskrin utviklet av psykologspesialist Solfrid Raknes. Psykologisk Førstehjelp (PF) er et nytt redskap som er ment å fremme psykisk helse, forebygge psykiske helseproblemer og som kan brukes som del av behandlingen for psykiske vansker. Helsedirektoratet har gitt midler til RKBU for å starte et sprednings- og evalueringsarbeid av Psykologisk Førstehjelp i førstelinjen. PF i barnehuset er en del av dette arbeidet. Ved hjelp av dette verktøyet kan grunnelementene i kognitiv atferdsterapi formidles til barn og deres familier i løpet av et kort behandlingsforløp. Behandlingen tar utgangspunkt i hvordan problematiske tanker og følelser kan erstattes med mer hjelpsomme tanker og gode følelser.

I tillegg arbeider de fem rådgiverne/psykologspesialistene med, råd og veiledning av politiet som utfører dommeravhør, i forhold til barnefaglig kompetanse og kunnskap om kommunikasjon, traumer, utviklingsforstyrrelser med mer.

RÅDGIVNING

Det ble gjennomført 225 råd og veiledningssamtaler i 2011 til hjelpeapparatet og privatpersoner gjennom anonyme drøftinger over telefon. Over halvparten av henvendelsene var fra offentlige instanser, hovedsakelig barnevernet. Dette er saker hvor det er bekymring for barn i forbindelse med mistanke om seksuelle overgrep, vold eller det å være vitne til vold. Telefonsamtalene kan dreie seg om kompliserte forhold hvor hjelpeapparatet må ta stilling til hvordan de skal håndtere alt som kommer opp i forbindelse med sakene. Avklaring av roller og vurdering knyttet til anmeldelse til politiet er viktige temaer. Vi har samtaler med deler av hjelpeapparatet som har sittet lenge med bekymringer uten å komme videre. Det råder usikkerhet i forhold til hvordan man skal arbeide med disse sakene. Mange av disse samtalene er kompliserte og sammensatte og tar ofte lang tid.

UTØYA

Statens Barnehus Oslo tilbød sine tjenester allerede den 23.juli direkte i linjen. Barnehuset ble brukt i svært liten målestokk. Det har vært gjennomført 4 dommeravhør ved Statens Barnehus Oslo i forbindelse med terrorhandlingene på Utøya den 22. juli 2011. Disse barna har fått oppfølging lokalt.

TEKNIKK

Statens Barnehus Oslo har en velfungerende praksis med egne teknikere til å ivareta høy kvalitet på opptak av avhør med lyd og bilde. Vi får meget gode tilbakemeldinger på kvaliteten av arbeidet. Dette innebærer at samarbeidspartnere får med seg opptaket umiddelbart etter avhøret. Vi gjennomfører daglig parallelle avhør, og ikke sjelden tre avhør samtidig. Vi kan ha så mye som syv til åtte avhør per dag.

NYE NASJONALE HJEMMESIDER FOR STATENS BARNEHUS I NORGE

Oslo politidistrikt ved administrasjonsavdelingen utviklet i 2011 på oppdrag fra Politidirektoratet, nye nasjonale hjemmesider for Statens Barnehus i Norge. I arbeidsgruppen satt representanter fra Statens Barnehus Trondheim og Statens Barnehus Oslo. Hjemmesidene statensbarnehus.no ble åpnet i november 2011. Vi har fått meget gode tilbakemeldinger på innholdet i, og utformingen av hjemmesidene.

INTERNASJONALE BESØK VED BARNEHUSET

Statens Barnehus Oslo har også i 2011 hatt stor pågang av forskjellige offentlige instanser og Non Governmental Organisations som har ønsket informasjon om vår drift og ikke minst den norske barnehusmodellen. Under følger et utvalg av eksempler på denne typen virksomhet:

1. "Regjeringens menneskerettighetsdialog med Indonesia ble formelt startet i 2002 og anses av begge land å utgjøre en hjørnestein i det bilaterale forholdet. Med utgangspunkt i barnekonvensjonen har barns rettigheter innen justissektoren vært et tema i dialogen siden 2008. Statens Barnehus Oslo, med fokus på en

utsatt barnegruppe, er en modell departementet gjerne vil dele med delegatene fra Indonesia". Besøket ble gjennomført i juni 2011.

2. En delegasjon fra det Tyrkias Justisdepartementet i regi av Justisdepartementet.
3. En delegasjon fra Carabinieri og statsadvokaten i Torino Italia.
4. Besøk på av representanter fra EU grants Tartu Estland.
5. Besøk fra Financial Mechanism Office Norway Grants Brussel.
6. The Council of International Fellowship. Høgskolen i Oslo og Akershus.
7. Besøk fra Redd Barnas programland. Representanter fra blant annet afrikanske land.
8. Omvisning for politiet i Gøteborg i samarbeid med Svenske Redda Barnen.

Statens Barnehus Oslo holdt i 2011 over 50 foredrag/undervisningsoppdrag om Statens Barnehus Oslo ved høyskoler, for politiet, barnevernstjenester, psykisk helsevern for barn og unge med mer. Oppdragene har siden åpningen i 2009 fått i tillegg et mer preg av undervisning om traumefeltet, hvor det i starten mer handlet om barnehusets oppgaver og drift. Under følger et lite utdrag.

UNDERVISNING/FOREDRAG

Medarbeidere fra Statens Barnehus Oslo har i løpet av 2011 undervist ved Politihøgskolen grunnutdanningen for tredje klasse om hvordan møte barn i operative situasjoner. Vi har undervist på videreutdanning i avhørsmetodikk med tema barn, kognitiv utvikling og traumer. Vi har også undervist ved fagseminar i Oslo politidistrikt for vold og sedelighet/barnevern/voldskoordinatorer, samt undervist om traumeteori og utviklingspsykologi ved internseminar for vold og sedelighetsavsnittet. Seks politistudenter har gjennomført praksis ved Statens Barnehus Oslo.

Vi har undervist ved Høgskolen i Buskerud på studieretning vold, traumer og menneskerettigheter. Undervisning for oppvekstetaten i Moss kommune, Beredskapshjemmene i Østfold, foredrag for barnevernsledere og fylkesmannens kontor i Søndre og Nordre Buskerud m.m.

POLITINETTVERK

Det ble i september 2011 holdt et seminar om faren for sekundærtraumatisering i møte med vold og overgrepssatte. Foreleseren var Susanne Bang fra Danmark, lærebokforfatter og en kapasitet i skandinavisk sammenheng innen området. Det deltok over 80 dommeravhørere og etterforskere fra politiet tilhørende Statens Barnehus Hamar og i Oslo. Seminaret ble avholdt i samarbeid med RVTS-Ø.

SAMLOKALISERING AV FAMILIEVOLDSETTERFORSKNING VED OSLO POLITIDISTRIKT

Statens Barnehus Oslo har deltatt i en arbeidsgruppe ved Oslo politidistrikt med mandat til å utrede nærmere konsekvensene av å samle etterforskningen av familievold ved Oslo politidistrikt til en enhet. De utred-

ninger som er foretatt av arbeidsgruppen, er foretatt med forankring i «Prinsipper for organisasjon og ledelse» for Oslo politidistrikt. Arbeidsgruppen har videre forholdt seg til politidistrikt nåværende rammer og at alt ansvar for familievoldsetterforskningen legges til en seksjon. Rapporten er overlevert ledelsen i januar 2011.

SIVILE SKRIVERE – PARALLELL PROTOKOLLERING

Arbeidsgruppen som gjennomgår regelverket for dommeravhør har gitt Oslo politidistrikt ved Seksjon for vold- og seksualforbrytelser i oppdrag å prøve ut parallell protokollasjon av dommeravhør. Denne metodikken brukes allerede regelmessig i avhør av voksne med lyd- og bildeopptak, og utføres av etterforskere og sivil ansatte ved seksjonen. Erfaring viser at rapportene i en del tilfeller kan ferdigstilles *samme dag*.

I forslaget ønsket man å prøve ut parallell protokollasjon av dommeravhør i resymè- form (sammen- drag) i kombinasjon med dialogutskrift av de sentrale dialogsekvensene i avhøret hvor barnets utsagn er viktige, jf påtaleinstruksen § 8-14, 3. ledd "Tilståelser og andre særlig viktige uttalelser bør så vidt mulig gjengis med avhørtes egne ord". Forsøket ble gjennomført i samarbeid med Statens Barnehus Oslo.

Erfaringene med prosjektet har vært ubetinget positiv. Med en god skriver er et resymé ferdigstilt kort tid etter gjennomfør avhør. Produktet kan legges inn i saken og brukes til videre etterforskning umiddelbart (trenger ikke gjennomlesning og underskrift da dette er et rettslig avhør som skal vises i sin helhet under en eventuell hovedforhandling). Avhøret blir således dokumentert på et langt tidligere tidspunkt. I dag må man avvente utskrift fra tingretten som kan ta alt fra 7 til 10, 12 uker. Det er å håpe på forskriftsendinger med de gode resultatene prosjektet viser.

NY STUDIEPLAN FOR VIDEREUTDANNING I AVHØR AV BARN OG UNGDOM VED POLITIHØGSKOLEN

Daglig leder ved Statens Barnehus Oslo har deltatt i arbeidsgruppen som har utarbeidet ny studieplan for dommeravhørsutdanningen.

UTFORDRINGER

BARN MED (MINST) EN FORELDER MED ANNEN LANDBAKGRUNN ENN NORSK

I Oslo registrerte Statistisk sentralbyrå at innvandergrunnlaget i Oslos befolkning i 2011 var på 28 %. Ved Statens Barnehus Oslo finner vi at 43 % av barna som kommer til avhør ved barnehuset er barn hvor en eller begge foreldrene har en annen landbakgrunn enn norsk. I de sakene hvor det er mistanke om at barnet eller den unge har vært utsatt for vold, er denne gruppen overrepresentert i forhold til barn med etnisk norsk opprinnelse. I sakene hvor det er mistanke om vold utgjør de 53 % av sakene ved Statens Barnehus Oslo. Hvilke forhold som ligger bak dette vet vi ikke. Forskning har vist at det kan være: vold brukt i oppdrags- søyemed, sosioøkonomiske forhold, psykisk sykdom, traumatiske opplevelser hos foreldre med mer. Vi

ønsker å initiere forskning innen feltet og ikke minst få til et samarbeid med innvandrersorganisasjoner og ressurspersoner for å sette vold i oppdragelsen på dagsorden. Vi har samarbeidet med Regionalt Ressurssenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging -Øst omkring temaet.

PSYKISK UTVIKLINGSCHEMMEDE VOKSNE

Denne gruppen er underrepresentert ved Statens Barnehus Oslo. I 2011 ble det foretatt ni avhør av voksne med psykisk utviklingshemming. Dette er en meget beskjeden økning fra ingen dommeravhør av denne målgruppen i 2010. Dette står i sterk kontrast til internasjonal forskning:

Forskningen viser variasjoner i forekomst på tall når det gjelder seksuelle overgrep mot psykisk utviklingshemmede, både voksne og barn. Norske (Hoem Kvam, 2001) og internasjonale undersøkelser (Sullivan & Knutson, 2000) viser imidlertid til at det er betydelig høyere forekomst enn i befolkningen ellers;. Hoem Kvam: dobbelt så mye, Sullivan som har gjort en litteraturgjennomgang viser til 3.4 ganger så mye (2011 Langballe).

Det må arbeides målrettet fra politiets side og ikke minst opp mot fagmiljøene som arbeider med denne gruppen for å avdekke og sikre flere anmeldelser. Dette er et satsningsområde for Statens Barnehus Oslo. Et satsningsområde som krever tid og ressurser for å bidra til holdningsendringer, råd veiledning og ikke minst undervisning om fenomenet. Dette er en gruppe som er spesielt sårbar og sammensatt og vil kreve ekstra ressurser knyttet til veiledning, oppfølging og behandling.